

קטעים נבחרים מתוך:

התנועה הקיבוצית

מידע ומספרים

2005

מאת:

אברהם פוין

יד טבנקין

מרכז מחקרי, רעיוני ותיעודי של התנועה הקיבוצית

הקדמה

זהו פרסום שנתי המבוסס על נתונים שפורסמו על-ידי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה של מדינת ישראל, מחלקות המידע של התנועות הקיבוציות ומוסדות אחרים של התנועה הקיבוצית או מקורבים לה, כגון איגוד התעשייה הקיבוצית והמרכז החקלאי.

אין אחידות בהגדרות של המוסדות השונים.

ההבדל איננו טכני של הגדרות בלבד אלא מתייחס למציאויות שונות: נתוני התנועות מתייחסים לחברי הקיבוצים ובני משפחתם ואילו נתוני הלשכה אינם מבדילים בין סוגים שונים של אוכלוסייה, כגון חברים לעומת תושבים אחרים (בעלי רמות שונות של קשר עם "האגודה"). כלומר, נתוני התנועה מתייחסים לחברי האגודה השיתופית ונתוני הלשכה משקפים את הקהילה החיה במקום. אי לכך אנו מפרסמים אותם בנפרד.

החוברת כוללת מדורים קבועים העוסקים באוכלוסייה, השכלה, עבודה ומשלחי יד, תעשייה, חקלאות, נתונים מן התנועות והתפתחות השינויים בקיבוצים. מלבד הפרקים המתפרסמים בקביעות, כל שנה אנו מוסיפים פרק חדן בהיבט מיוחד של הקיבוץ. השנה הפרק מציג סקירה של החלטות משפטיות שנתקבלו בשנה האחרונה.

מוצגים כאן תוכן העניינים, התקציר, ולוח אחד מכל פרק (פרט לחקלאות), להדגמה.

אפשר להזמין ב: יד טבנקין, דואר רמת אפעל, 52960

טלפון: 5344458 - 03, שלוחה 0 או 102

פקס: 5346376-03

תוכן העניינים של השנתון המלא

4	תודות.....
5	מבוא.....
7	תקציר.....
9	פרק א: אוכלוסייה וישובים.....
20	פרק ב: השכלה.....
24	פרק ג: עבודה ומשלחי יד.....
35	פרק ד: התעשייה.....
47	פרק ה: חקלאות.....
51	פרק ו: הכנסות המגזר הקיבוצי.....
53	פרק ז: "התנועה הקיבוצית".....
57	פרק ח: הקיבוץ הדתי.....
58	פרק ט: הקיבוץ במרחב הכפרי.....
66	פרק י: התפתחות השינויים בקיבוץ.....
74	פרק יא: המשפט הקיבוצי בשנת המשפט 2003-2004.....
I	תקציר באנגלית.....

לוח א 1:

פיזור האוכלוסייה הקיבוצית ויישוביה (31.12.2003)

קיבוצים		אוכלוסייה		נפה	מחוז
29	129	12,400	57,300	צפת כינרת יזרעאל עכו גולן	הצפון
21		8,900			
48		24,500			
21		9,300			
10		2,200			
5	23	3,000	11,600	חיפה חדרה	חיפה
18		8,500			
13	32	7,600	18,200	השרון פתח תקוה רמלה רחובות	המרכז
8		3,300			
6		3,800			
5		3,500			
	1		300		תל אביב
	8		3,200		ירושלים
26	64	9,900	23,800	אשקלון באר שבע	הדרום
38		13,900			
	9		1,800		הגדה המערבית ועזה
	266		116,200		סך הכול

לוח א 3 :

שינויים באוכלוסייה בשנים 1952–2003

האוכלוסייה הכללית (4)	האוכלוסייה היהודית (3)	האוכלוסייה הכפרית היהודית (2)	האוכלוסייה הקיבוצית (1)	שנה
1,629,400	1,450,217	330,704	69,089	1952
2,179,500	1,932,400	251,800	77,153	1961
3,147,700	2,686,700	263,800	89,700	1972
4,037,600	3,350,000	329,100	115,500	1983
5,471,500	4,441,100	423,100	124,600	1994
5,612,300	4,522,300	424,000	118,900	1995
5,757,900	4,616,100	430,100	116,800	1996
5,900,000	4,701,600	435,300	116,500	1997
6,041,400	4,785,100	437,900	115,500	1998
6,209,100	4,872,800	455,300	115,700	1999
6,369,300	4,955,400	459,900	115,300	2000
6,508,800	5,281,300	466,800	115,500	2001
6,631,100	5,367,200	476,000	115,600	2002
6,784,400	5,446,800	491,500	116,200	2003

לוח א 4 :

**חלקה של אוכלוסיית הקיבוצים באוכלוסייה הישראלית
בשנים 1952–2003 (באחוזים)**

האחוז באוכלוסייה הכללית (1:4)	האחוז באוכלוסייה היהודית (1:3)	האחוז באוכלוסייה הכפרית היהודית *(1:2)	שנה
4.2	4.7	20.9	1952
3.5	3.8	25.9	1961
2.8	3.3	33.9	1972
2.8	3.4	35.1	1983
2.3	2.9	29.4	1994
2.1	2.6	28.0	1995
2.0	2.5	27.1	1996
1.9	2.4	26.7	1997
1.9	2.4	26.4	1998
1.9	2.3	25.4	1999
1.8	2.3	25.1	2000
1.7	2.2	24.7	2001
1.7	2.1	24.2	2002
1.7	2.1	23.6	2003

* מתייחס לעמודות בלוח הקודם

שנות לימוד של בני 15 ומעלה לפי מין, בקיבוץ ובאוכלוסייה היהודית (2002)

באוכלוסייה היהודית		בקיבוץ		שנות לימוד
באחוזים	במספרים	באחוזים	במספרים	
סך כולל				
3.7	142,600	-	-	4-0
7.4	284,800	3.1	2,700	8-5
9.9	382,900	7.2	6,400	10-9
36.6	1,408,400	41.1	36,300	12-11
22.9	881,300	27.6	24,400	15-13
18.9	727,100	19.8	17,500	+16
100.0	3,848,800	100.0	88,400	סה"כ כללי *
גברים				
2.6	48,200	-	-	4-0
7.1	131,800	2.5	1,100	8-5
10.8	200,400	8.3	3,600	10-9
37.3	693,200	43.7	19,000	12-11
22.1	411,000	26.7	11,600	15-13
19.5	362,100	17.5	7,600	+16
100.0	1,856,600	100.0	43,500	סה"כ גברים *
נשים				
4.7	94,300	-	-	4-0
7.7	153,000	3.6	1,600	8-5
9.2	182,500	6.2	2,800	10-9
35.9	715,200	38.5	17,300	12-11
23.6	470,300	28.5	12,800	15-13
18.3	365,100	22.0	9,900	+16
100.0	1,992,200	100.0	44,900	סה"כ נשים *

* כולל לא ידוע

לוח ג 1 :

**בני 15 ומעלה וכוח העבודה האזרחי באוכלוסיית הקיבוצים
בשנים 1992-2002**

2002	2001	2000	1999	1997	1995	1992	
88,400	87,900	85,300	88,300	90,400	91,400	92,300	בני 15 ומעלה :
43,500	43,500	41,900	43,700	45,200	45,900	46,900	גברים
44,900	44,400	43,400	44,600	45,200	45,500	45,400	נשים
69,800	68,300	68,300	73,300	77,100	76,700	77,700	כוח העבודה האזרחי :
34,200	33,500	33,500	35,600	37,600	37,600	39,300	גברים
35,500	34,800	34,800	37,700	39,500	39,100	38,400	נשים
50,200	48,600	52,700	57,600	62,400	64,900	67,900	עבדו בקיבוצים :
24,900	22,600	26,200	28,300	30,400	30,900	34,000	גברים
25,300	26,000	26,500	29,300	32,000	34,000	33,900	נשים
17,000	18,500	15,200	14,800	14,200	11,800	9,700	עבדו מחוץ לקיבוצים :
7,700	10,500	7,200	7,000	7,000	6,700	5,200	גברים
9,200	8,000	8,000	7,800	7,200	5,100	4,500	נשים
89,700	87,100	86,700	92,700	97,000	90,500	86,800	עבדו במשק הקיבוצי *:
49,100	45,400	46,300	49,100	51,100	47,600	45,800	גברים
40,600	41,700	40,400	43,600	45,900	42,900	41,000	נשים

* בכלל זה שכירים

לוח ד 1:

התעשייה הקיבוצית 2003 – ריכוז נתונים לפי ענפים

מספר מפעלים	מספר עובדים	השקעות*	יצוא*	ס"ה מכירות*	הענף
78	9,208	360	5,067	7,794	פלסטיקה וגומי
31	3,323	208	1,285	3,462	מזון
59	5,047	100	1,331	2,606	מתכת ומכונות
19	1,436	75	744	1,089	טקסטיל ועור
19	1,423	34	126	1,094	דפוס נייר וקרטון
27	2,038	31	464	988	חשמל ואלקטרוניקה
16	1,083	25	134	858	מחצבים וחומרי בניין
17	1,025	22	230	533	רפואה וכימיקלים
9	833	43	331	483	אופטיקה וזכוכית
12	717	6	4	178	עץ ורהיטים
12	259	2	119	158	נוי ואמנות
15	544	2	16	131	שירותי תעשייה
314	26,934	907	9,850	19,373	ס"ה מפעלים בקיבוצים
	5,075	127		3,820	מפעלים אזוריים**
	32,009	1,034	9,850	23,193	ס"ה תעשייה קיבוצית

* במיליוני ש"ח – כולל פעילות בחו"ל

** 10 תאגידים הכוללים 82 מפעלים

לוח ה 1:

שטחי גידול בשנת 2002 לפי צורת התיישבות (באלפי דונמים)

סך הכול	לא יהודי	אחר**	מושבנים	קיבוצים*	
2,057.6	285.2	124.7	569.7	1,077.9	גידולי שדה
599.3	52.0	60.5	232.8	254.0	ירקות ומקשה
183.7	0.8	52.0	87.5	43.5	הדרים
658.7	194.7	125.0	194.7	144.3	מטעים ללא הדרים
3,499.3	532.7	362.2	1,084.7	1,519.7	סך הכול

לוח ה 2:

שטחי גידול בשנת 2002 לפי צורת התיישבות (באחוזים)

סך הכול	לא יהודי	אחר**	מושבנים	קיבוצים*	
58.8	53.5	34.4	52.5	70.9	גידולי שדה
17.1	9.7	16.7	21.5	16.7	ירקות ומקשה
5.2	0.2	14.3	8.1	2.8	הדרים
18.8	36.5	34.5	17.9	9.5	מטעים ללא הדרים
100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	סך הכול

לוח ה 3:

שטחי גידול בשנת 2002 לפי צורת התיישבות (באחוזים לפי גידול)

סך הכול	לא יהודי	אחר**	מושבנים	קיבוצים*	
100.0	13.8	6.0	27.7	52.4	גידולי שדה
100.0	8.6	10.1	38.8	42.4	ירקות ומקשה
100.0	0.4	28.3	47.6	23.6	הדרים
100.0	29.5	18.9	29.5	21.9	מטעים ללא הדרים
100.0	15.2	10.4	31.0	43.4	סך הכול

* כולל מושבים שיתופיים
** פרטיים ומוסדיים

לוח 1:

**אומדן ההכנסה המצרפית במגזר הקיבוצי בשנים 1997–2002
(במיליוני ₪)**

2002	2001	2000	1999	1998	1997	
5,039	5,273	5,075	5,041	5,004	5,063	הכנסות מחקלאות
17,340	16,110	15,968	15,363	14,653	14,093	הכנסות מתעשייה
2,695	2,713	2,757	3,139	2,597	2,486	הכנסות משירותים
1,460	1,453	1,422	1,191	1,125	1,082	הכנסות מעבודות חוץ
26,534	25,549	25,222	24,734	23,379	22,724	סך הכנסות

לוח 2:

אומדן ההכנסה המצרפית במגזר הקיבוצי בשנים 1997–2002 (באחוזים)

2002	2001	2000	1999	1998	1997	
19.0	20.6	20.1	20.4	21.4	22.3	הכנסות מחקלאות
65.3	63.0	63.3	62.1	62.7	62.0	הכנסות מתעשייה
10.1	10.6	10.9	12.7	11.1	10.9	הכנסות משירותים
5.5	5.7	5.6	4.8	4.8	4.8	הכנסות מעבודות חוץ
100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	סך הכנסות

לוח ז 1:

**האוכלוסייה הקבועה בקיבוצי התנועה הקיבוצית
בשנים 1997-2003**

2003	2002	2001	2000	1999	1998	1997	
50,537	51,475	51,900	52,523	53,394	53,844	54,593	חברים
1,284	1,168	1,166	1,371	1,478	1,662	1,713	מועמדים
51,821	52,643	53,066	53,894	54,872	55,506	56,306	חברים ומועמדים
10,310	10,249	9,792	7,968	8,398	8,631	8,324	בני קיבוץ*
3,893	3,695	3,898	4,188	4,226	4,122	4,214	חיילים בנים
852	639	606	619	442	507	506	אחרים בוגרים
66,876	67,226	67,362	66,669	67,938	68,766	69,350	סה"כ בוגרים
22,989	24,576	25,853	26,854	27,702	29,127	30,335	ילדי הקיבוץ
822	860	914	981	1,073	1,171	1,220	הורים של חברים
90,687	92,662	94,129	94,504	96,713	99,064	100,905	סה"כ אוכלוסייה קבועה

* בנים במסלולים השונים

לוח ח 1:

**האוכלוסייה הקבועה בקיבוץ הדתי
בשנים 1980–2003**

השנה	חברים ומועמדים	ילדי הקיבוץ
1980	2,990	2,536
1990	3,640	3,188
1991	3,615	3,181
1992	3,663	3,177
1993	3,700	3,129
1994	3,737	3,091
1995	3,782	3,027
1996	3,704	2,909
1997	3,406	2,747
1998	3,353	2,647
1999	3,692	2,567
2000	3,362	2,494
2001	3,739	2,553
2002	3,840	2,784
*2003	2,683	2,379

* הירידה במספר החברים נובעת בחלקה משינוי ברישום

לוח ט 3 :

אוכלוסיית היישובים הכפריים בשנים 1961–2003 (באחוזים)

2003	2000	1995	1983	1972	1961	
39.1* }	35.2	32.4	33.4	34.9	35.3	מושבים
	3.1	2.6	2.2	1.5	1.2	מושבים שיתופיים
20.2	21.4	23.3	27.4	25.0	22.6	קיבוצים
2.2	2.2	2.4	3.2	2.6	1.8	יישובים מוסדיים
13.9	13.4	10.8	1.9	-	-	יישובים קהילתיים
14.1	14.0	18.4	22.5	22.8	29.5	אחרים
10.6	10.7	10.1	9.5	13.2	9.7	מחוץ ליישוב
100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	סך הכול

* במושבים ומושבים שיתופיים

לוח י 1 :

התפלגות הקיבוצים לפי שיטות התגמול בסוף 2003

	הקיבוץ הארצי	הקיבוץ הדתי	התק"ם	סה"כ	באחוזים
קיבוץ שיתופי	42	11	63	116	44%
תקציב משולב	9	1	21	31	12%
שכר דיפרנציאלי	31	4	82	117	44%
סה"כ	82	16	166	264	100%